

Судова психологічна експертиза за експертною спеціальністю 14.1

«Психологічні дослідження»

Психологічна експертиза встановлює ті особливості психічної діяльності та такі їх прояви в поведінці особи, які мають юридичне значення та певні правові наслідки.

Об'єктом психологічної експертизи є психічно здорові особи (підозрюваний, обвинувачений, підсудний, виправданий, засуджений, свідок, потерпілий, позивач, відповідач: малолітні; неповнолітні; дорослого та похилого віку).

Предметом психологічної експертизи є психічні процеси, стани, властивості особистості, її непатологічні психічні аномалії, та їх слідові прояви, які можна виявити у продуктах діяльності, свідченнях оточуючих, відео- та аудіозаписах тощо.

Психологічна експертиза також може бути часткою комплексного експертного дослідження, якщо в органу (особи), який (яка) призначив(ла) експертизу (залучив(ла) експерта), виникають питання, вирішення яких потребує синтезування спеціальних знань з різних галузей науки: психолого-мистецтвознавча, психолого-автотехнічна, психолого-лінгвістична, психолого-психіатрична тощо.

Головними завданнями психологічної експертизи є визначення у підекспертної особи:

- індивідуально-психологічних особливостей, рис характеру, основних якостей особистості, мотивовірних чинників психічного життя і поведінки;
- емоційних реакцій і станів;
- закономірностей перебігу психічних процесів, рівня їх розвитку та індивідуальних властивостей;
- особливостей психічної діяльності особи в юридично значущих ситуаціях.

Орієнтовний перелік питань, що вирішує психологічна експертиза:

- Які індивідуально-психологічні особливості має підекспертна особа?
- Чи має підекспертна особа індивідуально-психологічні особливості, які суттєво вплинули на характер її протиправних дій або злочину чи злочинних дій (зазначається, що саме має значення для органу (особи), який (яка) призначає експертизу (залучає експерта): підвищена агресивність, схильність до підкорення, жорстокість, нерішучість, соціальні установки, мотиваційна сфера)?
- Який індивідуально-рольовий статус має підекспертна особа в злочинній групі (лідер, підвладний, ведений тощо) і чи зумовлено це її індивідуально-психологічними властивостями та особливостями соціально-психологічної структури злочинної групи (злочинного угруповання)?
- Чи має підекспертна особа індивідуально-психологічні особливості, що суттєво вплинули на характер її свідчень у справі?

➤ Як саме сімейна ситуація, індивідуально-психологічні особливості батьків (зазначити у разі потреби одного чи обох із них), особливості їх виховної поведінки впливають на емоційний стан, психічний розвиток і відчуття благополуччя дитини?

➤ Чи наявні у підекспертної особи зміни в емоційному стані, індивідуально-психологічних проявах, які перешкоджають активному соціальному функціонуванню її як особистості і виникли внаслідок впливу певних обставин (зазначити обставини: безпідставне обвинувачення, незаконне позбавлення волі, наклеп, образа, заподіяння шкоди її громадським інтересам тощо)?

➤ Чи є ситуація, що досліджується у справі, психотравмувальною для особи (прізвище, ім'я та по батькові)? Якщо ситуація є психотравмувальною, то чи завдано особі (прізвище, ім'я та по батькові) страждань (моральної шкоди)?

➤ Чи завдано особі (прізвище, ім'я та по батькові) страждань (моральної шкоди) умовами ситуації (зазначаються умови ситуації), що досліджується у справі? Якщо особі (прізвище, ім'я та по батькові) завдано страждань (моральної шкоди), який може бути встановлено розмір грошової компенсації за завдані страждання (моральну шкоду)?

➤ Чи спроможна підекспертна особа з урахуванням її вікових особливостей, емоційного стану, індивідуально-психологічних властивостей, рівня розумового розвитку та умов мікросоціального середовища (залежність, погроза, омана тощо) розуміти реальний зміст власних дій та повною мірою керувати ними і передбачати їх наслідки?

➤ Чи здатна підекспертна особа з урахуванням її емоційного стану, індивідуально-психологічних особливостей та рівня розумового розвитку правильно сприймати обставини, що мають значення у справі, і давати про них відповідні показання?

➤ Чи мали суттєвий вплив індивідуально-психологічні особливості та емоційний стан підекспертної особи на її поведінку в аварійній ситуації (у справах щодо керування транспортом або механізмами й автоматизованими системами на виробництві тощо)? *(Комплексна психолого-автотехнічна)*

➤ Чи перебувала підекспертна особа на момент скоєння протиправних дій в емоційному стані (і в якому саме (сильний страх, пригніченість, розгубленість, відчай, емоційний стрес, фрустрація тощо)), що суттєво вплинув на її свідомість і поведінку (або згідно з матеріалами справи – на діяльність, виконання професійних обов'язків)?

➤ Чи перебувала підекспертна особа на момент скоєння протиправних дій у стані фізіологічного афекту?

➤ У якому емоційному стані перебувала підекспертна особа в період, який передував її самогубству?

➤ Чи виник емоційний стан підекспертної особи в період, який передував її самогубству, унаслідок дій певної особи (зазначити: насильство, дії, які кваліфікуються як погрози, жорстоке ставлення чи систематичне приниження людської гідності тощо)?

➤ Чи здатна підекспертна особа, виходячи з рівня її розумового розвитку, індивідуально-психологічних особливостей та емоційного стану, правильно розуміти характер і значення скоюваних з нею дій та чинити опір (у справах про статеві злочини)?

➤ Чи здатна підекспертна особа з урахуванням рівня її розумового розвитку та індивідуально-психологічних особливостей розуміти характер і фактичний зміст власних дій, керувати ними та передбачати їх наслідки?

➤ Чи має підекспертна особа відхилення у психічному розвитку, які не є проявами психічного захворювання (інфантилізм, педагогічна запущеність, занедбаність тощо)? Якщо має, то якими є ознаки цих відхилень?

➤ Чи вплинули (і як саме) індивідуальні властивості психічних процесів підекспертної особи (зазначити, залежно від того, що має значення у справі: пам'ять, увага, сприймання, мислення, особливості емоційних реакцій) на сприйняття нею особливостей та змісту ситуації (зазначити наявні ознаки ситуації, що досліджується у справі), на їх відтворення у показаннях?

➤ Чи міг психологічний вплив, якщо такий мав місце, суттєво змінити вільне волевиявлення учасників комунікативного процесу?

➤ Чи міг психологічний вплив призвести до дій осіб без осмислення їх можливих наслідків та у заданому обвинуваченими напрямі?

➤ Які психологічні особливості має процес відтворення особою обстановки та обставин подій (за матеріалами відеозапису слідчих дій, проведених за участю цієї особи)?

➤ Якою є психологічна характеристика комунікативної діяльності особи (прізвище, ім'я та по батькові) у процесі відтворення нею подій (вказати, яких саме) під час проведення (вказати дату) за її участю слідчої дії (за матеріалами відеозапису зазначеної слідчої дії)?

➤ Чи наявні в поведінці особи психологічні особливості, властиві для самостійного (несамостійного) відтворення нею певних подій, під час проведення за її участю відповідної слідчої дії?

Перед призначенням експертизи або дослідження безкоштовно проконсультуйтеся з експертом за напрямком психологічної експертизи за телефоном (0312) 66-32-38 або на електронну адресу: zak.ndekc@gmail.com

